

V Bruseli 27. 4. 2022
SWD(2022) 659 final

PRACOVNÝ DOKUMENT ÚTVAROV KOMISIE
ZHRNUTIE SPRÁVY O POSÚDENÍ VPLYVU

[...]

Sprievodný dokument k

návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady,

ktorým sa menia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 767/2008, (ES) č. 810/2009 a (EÚ) 2017/2226, nariadenia Rady (ES) č. 1683/95, (ES) č. 333/2002, (ES) č. 693/2003 a (ES) č. 694/2003 a Dohovor, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda, pokiaľ ide o digitalizáciu konania o udelení víza

{COM(2022) 658 final} - {SEC(2022) 202 final} - {SWD(2022) 658 final}

Zhrnutie

Legislatívna iniciatíva o digitalizácii konaní o udelení víza (bod pracovného programu na rok 2021)

A. Potreba konať

Prečo? Aký problém sa rieši?

Orgány členských štátov, ktoré sa zaoberajú žiadosťami o víza, zaťažujú zdĺhavé postupy a hromadenie nákladov na vybavovanie, spracúvanie, archiváciu a prípadne likvidáciu papierových dokumentov v rámci súčasného konania o udelení víza. Členské štáty sa takisto stávajú čoraz viac závislými od externých poskytovateľov služieb. Okrem toho existuje bezpečnostné riziko v súvislosti s možnosťou falšovania a pozmeňovania vízovej nálepky, ako aj zvýšené riziko tzv. visa shoppingu vzhľadom na fragmentované konania o udelení víza v jednotlivých členských štátoch. Napokon pandémia COVID-19 ukázala, že súčasná prax nedokáže vhodne reagovať na krízy.

Súčasný postup je takisto zložitý a náročný pre **žiadateľov o udelenie víza**. Žiadatelia o udelenie víza musia pri každej žiadosti cestovať na najbližší konzulárny úrad alebo do najbližšieho centra pre podávanie žiadostí o víza, pričom tam musia nechať svoj cestovný doklad, čo im bráni ďalej cestovať počas postupu podávania žiadosti. Pravidelní cestujúci musia pri každej žiadosti opakovať ten istý zdĺhavý postup, ktorý sa môže líšiť podľa destinácie. Pri podávaní žiadosti prostredníctvom externého poskytovateľa služieb žiadatelia navyše platia dodatočné poplatky.

Základnými príčinami týchto problémov sú právne požiadavky kladené na členské štáty, aby vydávali papierovú vízovú nálepku, závislosť členských štátov od postupov v papierovej forme, ktoré si vyžadujú osobnú prítomnosť, a rôzna úroveň digitalizácie a fragmentované konania o udelení víza v jednotlivých členských štátoch.

Čo sa od tejto iniciatívy očakáva?

Celkovým cieľom iniciatívy je zjednodušiť, harmonizovať a znížiť administratívnu záťaž v súvislosti s podávaním žiadosti o schengenské vízum, čím sa zatraktívni EÚ ako destinácia pre cestujúcich s vízovou povinnosťou a zlepši sa ochrana a bezpečnosť schengenského priestoru. Iniciatíva sa v záujme dosiahnutia uvedených cieľov zameriava na zjednodušenie a zefektívnenie postupu podávania žiadostí o vízum pre žiadateľov a členské štáty pomocou digitálnych prostriedkov a na posilnenie bezpečnosti schengenského priestoru prostredníctvom digitalizácie vízovej nálepky a digitalizovaných postupov podávania žiadostí.

Konanie o udelení víza, pri ktorom sa zväčša nebude používať papier a vyžadovať osobný kontakt, bude nákladovo efektívnejšie a ušetrí čas cestujúcim a konzulárnym úradom, pričom sa ním zároveň zaistí bezpečnosť hraníc EÚ na najvyššej úrovni a ochrana osobných údajov žiadateľov.

Aká je pridaná hodnota opatrení na úrovni EÚ?

Cieľ zvýšiť bezpečnosť konania o udelení víza a pripraviť ho na digitálny vek nemožno dosiahnuť na úrovni členských štátov. Ďalšie zlepšenie týchto spoločných postupov si vyžaduje opatrenia na úrovni EÚ. Uvedené zistené problémy v blízkej budúcnosti pravdepodobne nezmiznú a priamo sa týkajú súčasných právnych ustanovení. Zmeny súvisiacich právnych predpisov (predovšetkým vízového kódexu a nariadenia o VIS) sú možné len na úrovni EÚ, keďže ciele tohto nariadenia vychádzajú z iných iniciatív zameraných na zjednodušenie a harmonizáciu postupov v kontexte spoločnej vízovej politiky, ako aj preto, že krátkodobé víza sú súčasťou schengenského *acquis*. Z dôvodu rozsahu, účinkov a vplyvu navrhovaných opatrení môžu byť ciele efektívne a systematicky dosiahnuté iba na úrovni EÚ.

B. Riešenia

Aké legislatívne a nelegislatívne možnosti politiky sa zvažovali? Je niektorá z možností uprednostňovaná?

Prečo?

V posúdení vplyvu sa hodnotilo **päť možností politiky** s rôznymi úrovňami zásahu zo strany EÚ do súčasného vízového postupu:

- V rámci **možnosti 1** považovanej za základný scenár sa nepredpokladá prijatie žiadneho legislatívneho opatrenia na úrovni EÚ. Členské štáty by pokračovali vo vyvíjaní svojich vnútroštátnych nástrojov (alebo by ich nevyvíjali). Komisia by vydala nezáväznú odporúčania členským štátom a podporila ich pomocou právne nezáväzných opatrení. Pri vydávaní víz by sa naďalej používala vízová nálepka.

- **Možnosť 2** zahŕňa minimálne legislatívne zmeny na úrovni EÚ, ktorých cieľom je odstrániť právne prekážky, ktoré obmedzujú možnosť členských štátov ďalej digitalizovať postup podávania žiadostí o vízum. Digitálne vízum by nahradilo papierovú vízovú nálepkú (povinne) a zaviedla by sa spoločná webová služba pre držiteľov víza na overenie jeho platnosti.
- V **možnosti 3** sa počíta s (povinným) nahradením papierovej vízovej nálepky digitálnym vízom a s vývojom nepovinne platformy EÚ na podávanie žiadostí o vízum. V rámci tejto možnosti by sa členské štáty mohli zapojiť do platformy EÚ na podávanie žiadostí o vízum alebo vyvinúť či naďalej používať svoje vlastné vnútroštátne portály, prípadne nevyvíjať žiadne digitálne riešenie.
- V **možnosti 4** sa počíta s povinným digitálnym vízom a povinnou platformou EÚ na podávanie žiadostí o vízum, do ktorej by sa museli zapojiť všetky členské štáty po skončení prechodného obdobia.
- **Možnosť 5** zahŕňa povinnú platformu EÚ na podávanie žiadostí o vízum pre všetky členské štáty bez prechodného obdobia, plne digitálne konanie (vrátane digitálneho zaregistrovania biometrických údajov žiadateľmi) a digitálne vízum (povinné).

Uprednostňovanou možnosťou je **možnosť 4**, keďže by prispela k riešeniu základných príčin súčasných problémov a odstránil by sa ňou fragmentovaný postup podávania žiadostí o vízum v papierovej forme a harmonizovala v súčasnosti rôzna úroveň digitalizácie, pričom by sa ňou zároveň zaistila vysoká miera bezpečnosti.

Kto podporuje ktorú možnosť?

Členské štáty vo všeobecnosti uprednostňujú možnosti 3 a 4. Konkrétne:

- 14 členských štátov uprednostňuje platformu EÚ na podávanie žiadostí na dobrovoľnej báze (možnosť 3), kým
- 10 z nich by uprednostnilo povinné používanie platformy s prechodným obdobím (možnosť 4).
- Všetky členské štáty podporujú možnosť, v ktorej sa počíta s digitálnym vízom.

Vnútroštátne orgány na ochranu údajov takisto uprednostnili možnosti 3 a 4.

Zástupcovia z **odvetvia cestovného ruchu a turizmu** jednoducho podporili možnosť 4 a zdôraznili pozitívny vplyv na cestovanie do EÚ a väčšiu atraktivnosť EÚ ako cestovnej destinácie.

C. Vplyvy uprednostňovanej možnosti

Aké sú hlavné výhody uprednostňovanej možnosti?

Platforma EÚ na podávanie žiadostí o vízum by priniesla výhody členským štátom tým, že konzulárne úrady by trávili menej času spracúvaním žiadostí o víza a archiváciou papierových žiadostí. Vďaka tejto možnosti by sa priamo obmedzili prípady tzv. visa shoppingu a kontroly vo vízovom informačnom systéme by sa uskutočňovali v skoršej fáze.

Digitálne vízum by viedlo k zlepšeniu vnútornej bezpečnosti schengenského priestoru, keďže vízovú nálepkú by už nebolo možné falšovať, a výrazne by sa znížila administratívna záťaž ústredných orgánov a konzulárnych úradov členských štátov, ktoré by už nemuseli vynakladať čas a peniaze na výrobu, objednávanie a bezpečnú prepravu vízových nálepiek na konzulárne úrady. Vďaka možnosti 4 by členské štáty počas rokov 2025 – 2029 celkovo ušetrili administratívne náklady vo výške 510,9 milióna EUR.

Zároveň by možnosť 4 priniesla výhody **žiadateľom o udelenie víza**. Žiadateľom, ktorí podávajú žiadosť opakovane, by zanikli náklady na cestovanie na účely podania žiadosti o vízum a žiadatelia by si mohli počas celého postupu podávania žiadosti ponechať svoje cestovné doklady. V rámci možnosti 4 by žiadatelia v priemere ušetrili 31 EUR za žiadosť z celkovej sumy 74 EUR vynaloženej na každú žiadosť v základnom scenári.

Očakáva sa, že možnosť 4 bude mať aj mierny pozitívny vplyv na príspevok štátnych príslušníkov tretích krajín s vízovou povinnosťou k HDP EÚ vzhľadom na potenciálny nárast počtu štátnych príslušníkov tretích krajín s vízovou povinnosťou, ktorí budú cestovať do EÚ. Vplyv nárastu počtu cestujúcich na HDP EÚ však treba zvažovať s opatrnosťou, keďže vychádza z očakávaného počtu dodatočných cestujúcich v rokoch 2025 – 2029, ktorý je ťažké predpovedať.

Vo všeobecnosti by sa možnosťou 4 do značnej miery harmonizovali v súčasnosti fragmentované postupy podávania

<p>žiadostí v členských štátoch a zlepšil by sa obraz EÚ ako jednotného celku v súlade so spoločnou vízovou politikou.</p>
<p>Aké sú hlavné náklady na uprednostňované možnosti?</p> <p>Zriadenie platformy EÚ na podávanie žiadostí o vízum bude v porovnaní so základným scenárom predstavovať značné náklady. Odhadujú sa náklady vo výške 41,2 milióna EUR na vytvorenie platformy a 12,8 milióna EUR ročne na jej prevádzku a údržbu.</p> <p>Každý členský štát bude musieť pripojiť a aktualizovať svoj vnútroštátny systém (prípadne systémy), aby mohol využívať služby, ktoré ponúka nová centralizovaná digitálna platforma EÚ na podávanie žiadostí. Odhadované náklady sa pohybujú v rozpätí od 270 000 EUR do 330 000 EUR na členský štát. Investície do zavedenia digitálneho víza sú na úrovni členských štátov zanedbateľné.</p> <p>Environmentálne náklady spojené s postupom podávania žiadosti pre žiadateľov, ktorí podávajú žiadosť opakovane, nebudú takmer žiadne, keďže už nebudú musieť cestovať na to, aby mohli podať žiadosť alebo vyzdvihnúť si cestovný doklad. Takisto sa zníži spotreba papiera, čo bude mať priaznivý vplyv na životné prostredie. Potenciálny nárast cestovného ruchu do EÚ vďaka digitalizácii konania o udelení víza by mohol viesť k dodatočnému zvýšeniu emisií CO₂. Tento očakávaný nárast však závisí od počtu dodatočných cestujúcich, ktorý je ťažké predvídať a nie je ho možné pevne určiť, čo ale neplatí v prípade environmentálnych prínosov spojených so znížením cestovania pre žiadateľov a znížením spotreby papiera v prípade žiadostí a vízovej nálepky.</p>
<p>Aký bude vplyv na podniky, MSP a mikropodniky?</p> <p>Táto iniciatíva by priniesla výhody predovšetkým podnikom v sektore cestovného ruchu a turizmu. Zástupcovia európskeho odvetvia cestovného ruchu digitalizáciu vízového postupu silne podporili a zdôraznili potrebu toho, aby EÚ ponúkala bezproblémové cestovanie, vďaka čomu dokáže konkurovať iným destináciám vo svete.</p>
<p>Očakáva sa významný vplyv na štátne rozpočty a verejnú správu?</p> <p>V uprednostňovanej možnosti sa predpokladá vplyv na verejnú správu členských štátov, a to najmä v súvislosti s nákladmi na pripojenie a aktualizáciu ich vnútroštátneho systému (prípadne systémov) a ukládanie údajov zo žiadostí. Očakávané úspory administratívnych nákladov (510,9 milióna EUR pre všetky členské štáty za roky 2025 – 2029) by vo veľkej miere kompenzovali tieto náklady (140 miliónov EUR pre všetky členské štáty za roky 2025 – 2029).</p>
<p>Očakávajú sa iné významné vplyvy?</p> <p>Pokiaľ ide o ochranu údajov, v rámci možnosti 4 by sa pomocou platformy EÚ zaviedli jednotné postupy spracúvania údajov, ktoré by sa vzťahovali na všetky členské štáty. Obmedzilo by sa tak poskytovanie osobných údajov externým poskytovateľom služieb, keďže pravidelní cestujúci by mohli podať žiadosť prostredníctvom portálu EÚ na podávanie žiadostí. Ako uvádza EDPS, s digitalizáciou sú napriek všetkému späté určité riziká v oblasti ochrany údajov. Preto bude nutné prísne dodržiavať zásady „obmedzenia účelu“ a „minimalizácie údajov“.</p> <p>Právo na nediskrimináciu štátnych príslušníkov tretích krajín s obmedzeným prístupom k IT a nízkou gramotnosťou v oblasti IT by sa neporušilo, keďže externí poskytovatelia služieb a cestovné kancelárie by poskytovali pomoc.</p> <p>Pokiaľ ide o práva osôb so zdravotným postihnutím, pre nepočujúce a/alebo nevidiace osoby by bolo výhodou to, že by potrebovali menej osobnej pomoci. Namiesto toho by sa im dalo pomôcť zlepšením prístupnosti online nástrojov na podávanie žiadostí v súlade s uznávanými usmerneniami k prístupnosti webových stránok. Osobám so zdravotným postihnutím alebo s nízkou gramotnosťou v oblasti IT by zároveň mohli poskytnúť poradenstvo externí poskytovatelia služieb. Zlepšila by sa situácia osôb s obmedzenou pohyblivosťou, keďže za určitých okolností by už tieto osoby nemuseli navštevovať centrum pre podávanie žiadostí alebo konzulárny úrad.</p>
<p>D. Nadväzná opatrenia</p>
<p>Kedy sa táto politika preskúma?</p> <p>V článku 57 vízového kódexu a článku 50 revidovaného nariadenia o VIS týkajúcich sa monitorovania a hodnotenia sa už stanovujú povinnosti v súvislosti s monitorovaním a hodnotením, napr. povinnosť vypracovať hodnotenie uplatňovania nariadenia dva roky po tom, ako sa začali uplatňovať všetky ustanovenia vízového kódexu. Táto všeobecná zásada uvedených článkov sa bude vzťahovať aj na zmeny vyplývajúce z prijatia návrhu o digitalizácii konaní o udelení víza.</p>